

แถลงการณ์นครพนม
ว่าด้วยมรดกโลกทางศาสนา
การประชุมเชิงปฏิบัติการนานาชาติว่าด้วยการอนุรักษ์และการบริหารจัดการมรดกโลกทางศาสนาในภูมิภาค
เอเชีย-แปซิฟิก
ระหว่างวันที่ ๑๗ - ๑๙ พฤษภาคม ๒๕๖๐
ณ กรุงไทเป และจังหวัดนครพนม

พวกเรา ผู้เข้าร่วมประชุมจาก ๑๒ ภูมิภาค อันได้แก่ ราชอาณาจักรภูฏาน สาธารณรัฐประชาชนจีน สาธารณรัฐคิริกีซ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว สาธารณรัฐอินเดีย สาธารณรัฐอินโดนีเซีย สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา สหพันธ์สาธารณรัฐประชาธิปไตยเนปาล สาธารณรัฐฟิลิปปินส์ สาธารณรัฐสังคมนิยมประชาธิปไตยศรีลังกา ราชอาณาจักรไทย และสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม ยูเนสโก และ ICOMOS PRERICO ซึ่งเข้าร่วมการประชุมเชิงปฏิบัติการนานาชาติว่าด้วยการอนุรักษ์และการบริหารจัดการมรดกโลกทางศาสนาในภูมิภาคเอเชีย-แปซิฟิก ณ กรุงไทเป และจังหวัดนครพนม ประเทศไทย ระหว่างวันที่ ๑๗ - ๑๙ พฤษภาคม ๒๕๖๐ ขอขอบคุณรัฐบาลไทย และยูเนสโก ที่ให้โอกาสผู้แทนจากรัฐภาคี ผู้บริหารจัดการแหล่งมรดกโลก ผู้ทรงคุณวุฒิระดับนานาชาติ และนักวิจัยจากทั้งในประเทศและต่างประเทศ ได้พบปะหารือ และแลกเปลี่ยนประสบการณ์อย่างกว้างขวางในหัวข้อสำคัญว่าด้วยการอนุรักษ์และการบริหารจัดการมรดกโลกทางศาสนาในภูมิภาคเอเชีย-แปซิฟิก พวกเราขอชื่นชมมหาวิทยาลัยนครพนม และวัดพระธาตุพนม และชุมชนพระภิกษุสงฆ์ ในการร่วมจัดการประชุมและกิจกรรมภาคสนามบางส่วนในครั้งนี้

พวกเราพิจารณาเห็นว่า แหล่งมรดกโลกจำนวนมากทั่วโลก โดยเฉพาะอย่างยิ่งในภูมิภาคเอเชีย-แปซิฟิก จัดอยู่ในประเภทที่มีความศักดิ์สิทธิ์และมีคุณค่าทางจิตวิญญาณ

พวกเราพิจารณาเห็นว่า การคุ้มครอง การอนุรักษ์ การนำเสนอ และการบริหารจัดการมรดกโลกทางศาสนาอย่างยั่งยืน จะเอื้อประโยชน์ต่อการส่งเสริมการเจรจาระหว่างศาสนาและวัฒนธรรมต่างๆ รวมทั้งส่งเสริมความเข้าใจและความร่วมมือเพื่อสันติภาพ และสอดคล้องกับ "ทศวรรษแห่งความร่วมมือระหว่างประเทศด้านวัฒนธรรม" (๒๐๑๓ - ๒๐๒๒)

พวกเรายอมรับว่า มรดกโลกจำนวนมาก ซึ่งแม้จะที่มาและประวัติความเป็นมาเก่าแก่ ได้รับการคุ้มครองและใช้ประโยชน์อย่างต่อเนื่องโดยชุมชนที่ในขณะเดียวกันก็ยังคงรักษาไว้ซึ่งตำแหน่งที่ตั้ง รูปแบบ หน้าที่ใช้สอย และจิตวิญญาณดั้งเดิม เพื่อให้สามารถดำรงไว้ซึ่งความเป็นปูชนียสถานทางจิตวิญญาณให้แก่สังคมร่วมสมัย

พวกเราระลึกด้วยความขอบคุณ ถึงมติของคณะกรรมการมรดกโลกในการประชุมที่ว่าด้วยข้อริเริ่มของยูเนสโก เรื่องมรดกทางศาสนาหลายครั้งที่ผ่านมา เราขอบคุณการประชุมหารือภายใต้ข้อริเริ่มนี้ ที่ยูเนสโก ICCROM ICOMOS IUCN UNWTO และองค์กรอื่นๆ อีกมากมาย ได้จัดขึ้นในช่วงหลายทศวรรษที่ผ่านมา โดยเราได้นำเอกสารที่ได้จากการประชุมหารือเหล่านั้นมาเป็นเอกสารประกอบการประชุมหารือในภูมิภาคเอเชีย-แปซิฟิก ครั้งนี้

เราแนะนำว่าข้อเสนอแนะจากการประชุมหารือครั้งที่ผ่านมา และหลักการตามที่ได้กำหนดไว้มาใช้เป็นข้อมูลพื้นฐาน

เราแนะนำว่าในกระบวนการเตรียมและทบทวนบัญชีรายชื่อเบื้องต้นและการเตรียมข้อมูลเพิ่มเติมเพื่อการเสนอขึ้นทะเบียนมรดกโลก ควรให้ความสนใจต่อการระบุคุณสมบัติทั้งหมด ภายใต้บริบททางวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับการพิสูจน์คุณค่าที่โดดเด่นเป็นสากล (OUV) ซึ่งหมายรวมถึงคุณลักษณะที่พิสูจน์คุณค่าทางจิตวิญญาณและความศักดิ์สิทธิ์ของแหล่งมรดกโลกนั้นๆ ในการนี้ ศูนย์มรดกโลก และคณะที่ปรึกษาควรให้ความช่วยเหลือชี้แนะ ในฐานะที่เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการต้นน้ำ (upstream process) เมื่อได้รับคำร้องอย่างเป็นทางการจากรัฐภาคี ตามแผนปฏิบัติการ (ย่อหน้าที่ ๒๘ (f)²)

เราแนะนำว่าแนวทางเบื้องต้นในการอนุรักษ์และการบริหารจัดการมรดกโลกทางศาสนาควรประกอบด้วยหลักการดังต่อไปนี้

๑. ควรเน้นย้ำถึงความสำคัญของการระบุคุณสมบัติ และประจักษ์พยานของคุณค่าทางกายภาพและจิตวิญญาณของแหล่งมรดกทางศาสนาและสถานที่ศักดิ์สิทธิ์
๒. ควรทำความเข้าใจและเคารพทุกวัฒนธรรมร่วมกัน เพื่อให้สามารถตัดสินลักษณะทางจิตวิญญาณของแหล่งมรดก ในบริบททางวัฒนธรรมของแหล่งนั้นในเบื้องต้น (ย่อหน้าที่ ๘๑ ของแผนปฏิบัติการเพื่อการดำเนินการตามอนุสัญญา)
๓. ควรส่งเสริมให้มรดกทางวัฒนธรรมและธรรมชาติประเภทนี้ได้รับการอนุรักษ์ การบูรณะตามหลักการทางวิทยาศาสตร์ และการบริหารจัดการอย่างยั่งยืน โดยคำนึงถึงความต่อเนื่องของประเพณีและการใช้ประโยชน์ทางศาสนาที่ดำรงอยู่
๔. ควรบูรณาการการบริหารจัดการความเสี่ยงภัยพิบัติ ซึ่งหมายรวมถึง การลดความเสี่ยง การเตรียมความพร้อมรับมือกับเหตุฉุกเฉิน การรับมือกับภัยพิบัติ การฟื้นฟู และการปรับตัว เข้ากับการบริหารจัดการในภาพรวมของแหล่งมรดกโลกทางศาสนาในภูมิภาคนี้
๕. ควรส่งเสริมและเพิ่มความเข้าใจในเรื่องคุณค่าในเชิงบริบท เพื่อสนับสนุนและฟื้นฟูแนวปฏิบัติทางศาสนาที่ยังคงอยู่ เพื่อรักษาความต่อเนื่องของหน้าที่ใช้สอยที่ดำรงอยู่ซึ่งเป็นคุณค่าหลักของแหล่งมรดกทางศาสนา โดยแนวทางดังกล่าวควรประกอบด้วยตัวอย่างการปฏิบัติที่เป็นเลิศ
๖. ควรพิจารณาเรื่องการบริหารจัดการผู้แสวงบุญและผู้เยี่ยมชมสถานที่ศักดิ์สิทธิ์อย่างรอบคอบเป็นพิเศษ
๗. ควรนำสภาพแวดล้อมซึ่งมีลักษณะเฉพาะของภูมิภาคเอเชีย-แปซิฟิก มาประกอบการพิจารณาแผนการบริหารจัดการแหล่งมรดก และควรให้ความสนใจต่อการกำหนดแนวทางในการบูรณะแหล่งมรดกโลกทางศาสนาที่เป็นไปได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง

ก. ในบริบทที่เกิดความเสียหายจากภัยธรรมชาติ การบูรณะซ่อมแซมอาจกระทำได้ โดยให้สอดคล้องกับกฎบัตรริกา ค.ศ. ๒๐๐๐ (2000 Riga Charter)

ข. ในบริบทของธรรมเนียมปฏิบัติทางวัฒนธรรมเกี่ยวกับการทำบุญ ซึ่งเป็นหัวใจสำคัญของวัตรปฏิบัติทางศาสนาของระบบความเชื่อต่างๆ ของภูมิภาคนี้ ควรให้ความสำคัญต่อความตระหนักว่า การปฏิสังขรณ์ถือเป็นธรรมเนียมปฏิบัติในการทำบุญ โดยมุ่งเน้นความต่อเนื่องของหน้าที่ใช้สอยที่ดำรงอยู่ แต่รักษาจิตวิญญาณและความรู้สึกของพื้นที่ศักดิ์สิทธิ์ โดยยอมรับความเปลี่ยนแปลงเป็นส่วนหนึ่งของความต่อเนื่อง

๘. ควรส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนทางศาสนาในการบริหารจัดการแหล่งมรดกทางศาสนา
ดังนั้น พวกเราจึงขอให้ยูเนสโก คณะกรรมการมรดกโลก คณะที่ปรึกษาทั้งหมด ศูนย์มรดกโลก และรัฐภาคี
อนุสัญญามรดกโลก

- สนับสนุนข้อริเริ่มของยูเนสโกเรื่องมรดกทางศาสนา และ
- ช่วยเหลือรัฐภาคีในภูมิภาคเอเชีย-แปซิฟิก ในความพยายามที่จะคุ้มครอง อนุรักษ์ ถ่ายทอด
คุณค่า และบริหารจัดการแหล่งมรดกโลกทางศาสนาอย่างยั่งยืน

รับรอง ในวันที่ ๑๙ พฤษภาคม ๒๕๖๐ ณ วัดพระธาตุพนม อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม ประเทศไทย
